

Prilog proučavanju problema subjektivne motivacije trudnica za prekid trudnoće

Stojan ADAŠEVIĆ

UVOD

Statistički podaci govore nam da u mnogim delovima Jugoslavije hara »bela kuga«. To znači da se, u nekim regionima rodi ljudi onoliko koliko i umre, a u ponekim se manje rodi nego što umre. Uporedo sa tim, postoji čitav niz neplodnih brakova, koji pokušavaju da s pomoću svih sredstava imaju svoju decu. Pomenimo da eventualni razlog za neplodne brakove može biti i sterilnost posle olake i nepromišljene odluke da se prekine već postojeća trudnoća. To nas potiče na to da ispitamo motivaciju za prekid trudnoće kod žena.

Literaturu ne mogu da citiram jer dosad nigde nisam našao obrađenu motivaciju za prekid trudnoće u našim krajevima.

Da bi ikoji narod opstao, praktično važi »pravilo 3« (tri). Da se ne smanjuje niti povećava broj stanovništva, svaka žena treba da rodi troje dece. Jedno kao zamena sebi, jedno kao zamena svome suprugu, a jedno za onu ženu koja nije mogla roditi ili je rodila samo jedno dete. Znači da od trideset porođaja, otprilike deset moraju biti prvorođke, deset drugorođke, i treće trećorođke.

A, kako je kod nas? Prema mojim proračunima, na sto prvorođki dolazi dvanaest drugorođki i dvije trećorođke. Upućuje li to na misao da smo sterilna nacija? Ne! Jer, prema podacima kojima raspolazem, dnevno na dvadeset tri do dvadeset pet pobačaja budu samo tri do četiri porođaja, grubo rečeno.

MATERIJAL I METODE

Postavlja se pitanje: zašto se danas žene većinom opredjeljuju za pobačaj, a ne za rađanje. Pokušaću da na to pitanje odgovorim na osnovu ankete koju sam sproveo s ženama trudnicama koje zahtevaju

prekid trudnoće. U obzir dolaze trudnice, do dva i po meseca trudnoće, za koje je dovoljno da se prema zakonima (Ustav Srbije iz 1974. godine, Član 214) obrate lekaru u bolnici, i prekid trudnoće biva urađen ako žena to zahteva, bez ikakvih pravnih komplikacija.

Opredelio sam se za grupu koju sačinjavaju udane trudnice u skladnom (sretnom) braku koje već imaju jedno zdravo dete, a stare su od 18 do 34 godine. Razlog da se opredeljujem za tu grupu je jer se:

neudane i razvedene žene na pitanje o tome zašto se odlučuju za prekid trudnoće odgovaraju jasno i stereotipno. »Ne mogu da rađam vanbračno.«

Grupa udanih žena bez dece vrlo je malobrojna: U vremenu prikupljanja uzorka samo dve trudnice od tri stotine. Kao statistički nesigifikantna grupa, ona se isključuje iz daljeg ispitivanja.

Kod žena s dvoje dece odgovor je jasan: »Već imamo dvoje dece i ne mogu više da rađam.« »Zwei Kinder System« je granica preko koje retko koja žena danas prelazi.

Žene sa troje i više dece vrlo su malobrojne, pa se i one kao statistički nesigifikantna grupa isključuju.

Zdravo dete bilo je uslov za anketiranje, jer je psiha žene s bolesnim detetom (nasledno obolenje ili oštećenje pri porođaju) sasvim drukčija.

Zanimljiva je granica od 34 godine starosti. Morao sam je uzeti, jer posle 35 godina starosti mi kod trudnica obavezno zahtevamo RAC. (rana amniocenteza). Logično je, dakle, da je psihički stav žene kojoj se predlaže ta intervencija drugačiji od žene kojoj se ta intervencija ne pominje.

Zbog tih razloga opredelio sam se za grupu udanih žena od 18 do 34 godine s jednim zdravim detetom koja daje izjavu da je u sretnom braku, dakle za onu grupu žena koje imaju najidealnije uslove za rađanje.

Broj ispitanica u ovoj anketi je 300 (tristo), a odabrane su u neprekidnom periodu u ginekološkoj ambulanti bolnice u Beogradu, gde se vrše konstatovanja trudnoće i upućivanje trudnica na abortus u toj bolnici. U tih 300 ispitanica nisu ušle 43 koje su odustale od pobačaja nakon što su na ekranu ultrazvuka videle svoje nerođeno živo dete.

REZULTATI ISPITIVANJA

Razlozi koje ispitanice navode u prilog njihove odluke za pobačaj svrstani su u grupe prema sličnosti odgovora i obrađeni u procentima. Tih grupa ima devet.

1. Razlog: *Deca se rađaju kad su željena i planirana, a ne kad se začinju.* Na pitanje o tome zašto se onda ne koriste metodom periodičnog uzdržavanja, obično odgovaraju da i to omanjuje ili da ga uopšte nisu prakticirale.

2. Razlog: *Za tu glupost ima vremena, danas je čak moderno biti majka u četrdesetoj (3%).* No objašnjenje o DOWN — sindromu primaju najčešće ćutke, a zna se da se kod dvadesetgodišnjakinje DOWNOV sindrom javlja u odnosu jedan prema pedeset hiljada slučajeva, a u onih od 40 godina i više — odnos je prema dvadeset, dakle dve i po hiljade puta češće. Na opomenu o porastu opasnosti od maloumnosti za dve i po hiljade puta u starijim godinama odgovaraju: »Videćemo onda« ili »Valjda će medicina do tada naći nešto novo«. U toj grupi možemo da vidimo klasično pogrešno delovanje masmedija, u ovom slučaju štampe (ženske strane u novinama i ženski listovi), s čijih je stranica naslov »Moderno je biti majka u četrdesetoj« (kao slogan prodro u narod, bez obzira na DOWN-sindrom i njegovu izravnu štetnost narodu.

3. Razlog: *Deci treba sve pružiti, a ne praviti siromahe i bedu (27%).* Zanimljivo je da ispitanice najčešće žive sa svojim ili njegovim roditeljima (oko 30%), bivajući od njih obilato potpomagani, a objektivno rečeno, imaju idealne uslove za odgoj dece.

4. Razlog: *Meni je dovoljno jedno, kome još treba neka rađa, ionako sam jedva jedno rodila (11%).* U toj je skupini očit strah za svoj život i strah od porođaja. U toj su skupini žene koje sam lično porodilo i koje su se normalno porodile, bez ikakvih komplikacija, ali koje svoj strah od porođaja toliko uvećavaju da to prelazi svake normalne granice. Mislim da veliki udeo u tome imaju naši mediji koji svojim delovanjem šire famu o porođaju kao o nečem neprirodnom, strašnom i za život opasnom. Većina tih žena stvarno se boji.

5. Razlog: *Velika mi je razlika. Dete mi ima 8, 10, 12 godina, a ovo tek sada kreće (7%).* Na pitanje o tome koliko su imale abortusa između porođaja i ove sadašnje trudnoće, gotovo svaka ispitanica pominje dva do tri, a neka i više. Na pitanje: »Pa, onda nije bila velika razlika, zašto ste prekinuli trudnoću?« obično ćuti.

6. Razlog: *Neću da se zarobim sa još jednim detetom: i ovo jedva gajim, nemam živaca za to (9%).* Bez komentara.

7. Razlog: *Nestabilan brak (26%)*. Prvobitno ispitanica izjavljuje da ima srećan brak, a kad tražimo motiv za pobačaj, menja izjavu. Svaki komentar prestaje, potpitanja se ne postavljaju i odgovor se uzima sa korekcijom, zdravo za gotovo.

8. Razlog: *Nemamo stan. Živimo kao podstanari (3%)*.

9. Razlog: *Nezaposlenost obično jednog, a malo kad i obaju roditelja (5%)*.

DISKUSIJA

Razmotrimo razloge od prvog do šestog. To su posve egoistični razlozi (66%). Razlog 7, koji iznosi 26 posto žena, može eventualno biti dvojbena s obzirom na to da tu ima navodno čak i objektivnih razloga, ali u suštini to je zapravo prikriveni egoizam. Razlozima 8. i 9. može se priznati stvarna ekonomska opravdanost. Znači, stvarni ekonomski razlog za pobačaj iskazao je 8 posto ispitanica.

Prikaz 1.

1. Posve egoistični razlozi	86 %
2. Maskirani egoistični razlozi	26 %
3. Ekonomski razlozi	8 %
	100 %

Prihvatimo i tih 8 posto i upitajmo se šta je sa 92 posto žena, čiji je razlog za prekid trudnoće egoizam. Pitamo se: odakle u jednoj naciji koja je dala tolike plemenite likove žena odjedanput egoizam?

Taj egoizam donela nam je promena načina života. Skok iz patrijarhalnog društva, sa čvrstim moralnim, običajnim i pravnim zakonima gde se poštuju određeni moralni nazori (koji daju sigurnost svakom članu društva od nerođenog deteta, novorođenčeta, deteta, momka i devojke, zrelih ljudi, do starca i starice), ponavljamo, dakle skok u društvo u kojemu je čovek sam, usamljen prepušten napadima drugih, logično mora rezultirati egoizmom. Čovek se ne može više kao pre osloniti na druge. Razlog tom egoizmu je raspad porodice. Osnovnih razloga za raspad porodice ima nekoliko, od kojih su najvažniji:

1. seksualna sloboda
2. uništavanje određenih autoriteta i
3. pojava i prihvatanje nekih čudnih moralnih normi.

1. *Seksualna sloboda* — koja se kod nas pogrešno naziva seksualna revolucija — već se duže propagira u masmedijima. Nastup seksualne slobode omogućen je antibioticima, slobodnim pobačajem, napretkom medicine, kontracepcijom, pornografijom i zvaničnom moralno-političkom klimom. Nestaje strah od neželjenih začeca, neželjenih rađanja i veneričnih bolesti. Sada nas sida donekle prisiljava na uskraćivanje seksualne slobode, na seksualnu uzdržanost i bračnu vernost ako ne mislimo da izumremo, ovaj put zbog zaraze, jer nema tzv. sigurnog seksa sa osobom obolelom od side.

2. *Uništavanje određenih autoriteta* već se duže vreme provodi, pogotovo s pomoću masmedija; naprimer na uništavanje roditeljskog autoriteta. Logično: ako se deci često servira (na televiziji, radiju) da su roditelji despoti koji šikaniraju svoju decu, onda je logičan i otpor deteta prema roditelju. A kada dete i samo postane roditelj, onda ono, sledeći uzor roditelja (stvarnog ili stvorenog pod uticajem takvih emisija), stvarno šikanira svoje dete.

Ni drugi autoriteti nisu bili pošteđeni te razorne propagande, naprimer:

1. autoritet više sile — Boga i zagrobnog života;
2. autoritet nastavnika i učitelja (s uspehom ga uništavaju i nastavnici i učitelji koji daju negativan primer svojim ličnim ponašanjem i životom);
3. autoritet nacije i istorije svog naroda.

3. *Pojava i prihvatanje moralnih normi*. Nemoralne norme primećujemo u poslednjih pedeset godina. Nažalost, te norme prodiru u društvo, bivajući prihvaćene prvo od kolebljivaca, a posle nažalost od sve više ljudi, pogotovo mladih. Pojava tih novih moralnih normi nastaje uporedo s pojavom i propagandom seksualne slobode i uništavanjem autoriteta. Te nemoralne norme glase: »Moralno je ono što služi meni« i »Istina je ono što meni trenutno odgovara«.

Seksualna sloboda, uništavanje autoriteta, pojava nemoralnih normi u našem narodu, uzrokuju raspad porodice. Raspad porodice uzrokuje usamljenost jedinke, jer jedinka je sama, i ne može da se osloni ni na bilo koga. Posljedica je toga u borbi opstanak te jedinke, kojoj je podriven superego — egoizam. Pogledajmo primer iz biologije. Pčele žrtvuju svoj život ubadajući svakog neprijatelja koji pokušava da uznemiri košnicu. Ali nastane li požar, kad sve gori i porodica biva uništena, one beže. Ostavljaju sve, čak i pčelinje larve — svoje mlade. Budući pak da su prepuštene same sebi, pre bežanja napiju se meda, postaju bezopasne, jer ne ubadaju, jer čuvaju svoj život. Time se koriste pčelari: dime košnice pre bilo kakvog zahvata na njima, simulirajući

požar. Logično je da isti zakon, nažalost, vredi i za čoveka bez čvrstog superega. Žena ostavljena sama sebi, bez oslonca na porodicu i autoritete, već zahvaćena egoizmom, odlučuje se za pobačaj, kao i pčela koja u požaru ostavlja svoj dom, svoje mlade i spasava samo sebe.

Prikaz 2.

seksualna sloboda + uništavanje autoriteta +
prihvatanje nemoralnih normi

raspad porodice

usamljenost jedinke

egoizam

depopulacija

Kad proučimo taj prikaz, shvatamo da je rezultat egoizma, smanjeno rađanje i depopulacija. Rađanje, roditeljstvo, odgoj dece i čuvanje braka zahtevaju žrtve. No je li egoist doista sposoban na žrtve za drugog? Dokaz da nije i statistički je podatak dobijen mojim skromnim ispitivanjem: 92 procenata prekida trudnoće zbog egoističkih razloga stravičan je broj.

Mislim, dakle da je koren depopulacije egoizam, a ne ekonomski čini-lac.

Ne zaboravimo da drugi narodi u mnogo težim ekonomskim uslovima imaju i osmero, desetero dece, ali tamo je porodica svetinja, autoriteti su neokrnjeni, a seksualna sloboda nije prodrla u njihovo društvo.

ZAKLJUČAK

Da bismo opstali kao narod, da ne bismo izumrli, treba da započnemo moralni i biološki preporod naroda.

1. Afirmirati porodicu u društvu. Promeniti smernice ovog društva, koje onemogućava afirmaciju porodice.

2. Afirmirati zdrav moral u svim masmedijima, moral koji je dobar za sve delove društva, od najmlađih do najstarijih.

3. Ostvariti seksualno prosvjećivanje i vaspitanje mladih, u seksualnoj etici, u školama i masmedijima što podrazumeva poštovanje svake jedinice, pripremu mladeži za odgovorno roditeljstvo, uvreženje osećanja odgovornosti prema sebi i drugima, shvatanje da seks nije samo igra i trenutno zadovoljstvo nego vrhunska obaveza lične zrelosti u očuvanju ljudske vrste.

4. Utjecati na ljude od vlasti:

- a) Da omoguće skidanje tabua s teme o izumiranju naroda.
- b) Da omoguće ravnopravno otvaranje prostora u masmedijima i onima koji su za humani pristup seksualnosti, za moralni i biološki preporod i očuvanje porodice.
- c) Da se preispituju i promene ustavne i zakonske odredbe o pobačaju.

A CONTRIBUTION TO THE STUDY OF THE PROBLEM OF THE SUBJECTIVE MOTIVATIONS OF PREGNANT WOMEN FOR UNDERGOING ABORTION

Stojan Adašević

Summary

On the basis of medical experience, the author outlines the causes for the subjective motivations of pregnant women to undergo abortions. In almost all cases, the primary cause, according to the author, is reduced to the sheer egoism of the contemporary person. As a suggestion for the rectification of this situation, the author unabashedly pleads for a biological and moral rebirth of the people, specifically the following:

1. to affirm the family in society. 2. to affirm healthy morality. 3. to institute sex education among the young. 4. to exert influence upon persons in power.